

**Michael I MacEntee:
The Complete Denture
A Clinical Pathway**



Michael I. MacEntee er fra Vancouver, Canada, og har publisert flere artikler om avtagbare proteser de siste tyve årene. Dette er hans første lærebok. Han skriver i en innledning at målgruppen er klinikere med liten erfaring med helproteser, både tannleger og tannlegestudenter. I den samme innledningen hevder han at mange i dag, inkludert tannleger, har en gal oppfatning om problemer forbundet med tannløshet. Årsaken er at hovedgruppen av disse pasientene – våre eldre – ikke er en kravstor gruppe, i motsetning til andre pasientgrupper. Følgende sitat oppsummerer forfatterens innledning: «If complete denture services are on the verge of extinction, it is because we have chosen consciously to ignore the needs of an aging population, not because the need for dentures is dwindling dramatically, nor because the clinical task is insurmountable».

Forfatterens intensjon med boken er å beskrive en teknikk for fremstilling av helproteser slik den praktiseres og har vært praktisert ved University of British

Columbia i flere tiår. Det er interessant at dette er tilnærmet den samme fremstillingsprosedyren som har vært undervist ved de odontologiske lærestedene i Norge i den samme perioden.

Boken består av tolv kapitler, samt to tillegg. De ni første kapitlene er de ulike sekvensene i helprotesefremstillingen slik de fleste kjenner den. Det vil si undersøkelse, primæravtrykk og -modell, sekundæravtrykk og -modell, intermaksillær registrering, tannoppstilling, tannoppstillingskontroll, akrylprosessering og sluttjustering og utlevering. Deretter følger to kapitler om henholdsvis proteseføring og immediatproteser, forfattet av Chris CL. Wyatt, og ett kapittel om implantatstøttet dekkprotese skrevet av Joanne N. Walton. Det ene tillegget er en trinnvis beskrivelse av fremstillingsteknikken, det andre et forslag til pasientinformasjon ved utlevering av helprotese. Etter alle kapitlene er det en kort referanseliste, hvorav de fleste referansene er fra før 1990. Boken inneholder i tillegg en innholdsfortegnelse samt en indeks.

I alle kapitlene henvises det flittig til produkt/producent med fullt navn i stedet for materialgruppe. Det er delte oppfatninger om dette er upassende eller en fordel. I denne boken er det til tider irriterende, siden mange av disse navnene er helt ukjente utenfor Canada/USA.

Boken måler 24 x 25 cm, og er bundet sammen med spiralfjær. Dette gjør at den kan legges på en flate i nærheten av en arbeidsbenk og benyttes som en «kokebok». Teksten er skrevet i 12 punkt Times, i to kolonner med mye luft og marg. Språket er enkelt, og bør ikke by på problemer for ikke-anglofile. Illustrasjonene er vel et av de svakeste momentene ved denne

boken. Selv om det er svært mange, er alle bildene i svart-hvitt og noen endog med grumsete og dårlig kontrast. Sannsynligvis har dette vært et bevisst valg av forfatter/forlag for å holde trykkekostnadene lavest mulig.

Siden 1985 har det blitt publisert 30 bøker om helproteser, fra store verk på 640 sider (Boucher) til enkle kompendier på 60 sider (Osbeck) (<http://www.odont.uio.no/prosthodont/literatur/books.htm>). Denne boken må anses som en god beskrivelse av en fremstillingsteknikk som forfatteren og lærestedene i Norge benytter. Det er ikke en bok som erstatter lærebøker om temaet, siden det mangler flere momenter. I det første kapitlet, «Identifying the problem», er det viet lite eller ingen plass til pasientønsker, preferanser, behandlingsmål, indikasjoner, kontraindikasjoner, kostnad-nytte osv. Dette er momenter som for tredivet år siden ikke ble vektlagt, men som i dag må inngå i en vurdering om pasienten er best tjent med konvensjonell protese, implantatbasert dekkprotese eller annen implantatbasert løsning. Det er positivt at det er viet ett kapittel til implantatbasert dekkprotese i boken. Imidlertid er det uforståelig at det ikke i større grad fremheves at prosedyrene for fremstilling av implantatbasert dekkprotese er eksakt de samme som for konvensjonelle proteser. Forhåpentligvis vil fremtidige lærebøker om behandling av totalt tannløse pasienter viske ut det kunstige skillet mellom fremstilling av konvensjonelle og implantatbaserte proteser.

Asbjørn Jakstad

Chicago: Quintessence Publishing Co., 1998: 126 sider, 320 illustrasjoner.

Fylkestannlegen i Telemark frykter dårligere tannhelsetjeneste

Økende tannlegemangel sammen med budsjettkutt vil gi dårligere offentlig tannhelsetjeneste i Telemark de kommende årene, sier fylkestannlege Tor Hildre til avisa Varden 29.09.99. Bakgrunnen er at fylkeskommunen planlegger et sterkt redusert tilbud til hjemmesykepleiens brukere i 2000. Leder i helse- og sosialutvalget i Telemark, Inger Stokstad, vil

undersøke om tilbudet er så svakt at det bryter loven.

Barn vil heller ikke bli innkalt til tannlege hvert år. Som et ledd i en omfattende innsparing er den offentlige tannhelsetjenesten pålagt hardere kutt enn noen annen del av fylkeskommunens virksomhet. Fylkestannlegen sier at han håper å kunne forbedre tilbudet igjen om ganske få år, etter at fylkeskommunen er kommet økonomisk på fote igjen.

Mager betjening

Tannhelsetjenesten i Sørreisa er betjent av tannlege kun én dag i uka. Kontoret er bemannet av tannpleier de resterende fire dagene. Kontoret skal gi fri tannpleie til barn fra tre til atten år, i tillegg til klienter knyttet til institusjoner og hjemmesykepleien. Overtannlege Odd H. Birkeland frykter at situasjonen kan bli langvarig, melder Troms Folkeblad den 7.10.99.